

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 42. Quandonam mortale fiat veniale defectu materiæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42521

sensus in tale peccatum, ergo peccat, & quidem peccato ejus speciei, cujus est illud, de quo deliberat, ideoque tenetur in Confessione dicere, se ita deliberasse circa tale peccatum, quamvis postea non consenserit in illud, *Sanch. in Decal. l. 1. c. 1. n. 16. Herimx d. 7. n. 42. & alii.*

Q. 42. *Quandonam mortale fiat veniale defectu materiae.* R. Quæstio non potest, nisi prius sciatur, quænam materia censeatur gravis vel levis; Deinde, unde in praxi colligamus, an materia sit gravis vel levis; præterea an materia levis possit substare gravi obligationi: his intellectis facile erit concludere, quomodo mortale fiat veniale defectu materiae. 230.

§. 1. Pro regula generali, ex qua sciatur, quænam materia dici debeat gravis vel levis, valde laborant AA. Hinc 1. aliqui apud *Opied. hic controv. 3. n. 141.* putant hoc esse desumendum ex respectu partis ad totum, dicuntque materiam illam esse gravem, quæ est tertia pars illius totius, quod à lege imperatur, quod autem est minus, esse levem. Hæc regula tenet in aliquibus, sed fallit in plurimis, nam tertium Nocturnum non est tertia pars Matutini dominicalis, labor servilis per 7. horas die festo non est tertia pars diei naturalis, & tamen utrumque est materia gravis. E contra duo psalmi sunt plus quam tertia pars Nonæ, & tamen sunt materia levis. 2. *Casparus* dicit octavam partem totius esse materiã notabilem, & quod est minus, esse materiam levem, quia, inquit, omne totum tam physicum quam morale secundum intensionem censeatur constare octo partibus, hinc quando significamus aliquid summum, dicimus, ut octo, v. g. O 3 ignis

ignis est calidus ut octo, homo est probus ut octo, ergo quod est pars octava totius, est aliquid notabile in toto, & quod non est pars octava, non est aliquid notabile, quia non est simpliciter pars, sed tantum pars partis. Haec regulam optimè confutat *Carden* in 1. crisi d. 31., nam si vera est, ergo qui tenetur ad 7. psalmos poenitentiales, si omittat unicum, peccat mortaliter, quia omittit plus, quam octavam partem: E contra qui legit 10. folia libri haeretici, si liber constat 100. foliis, non peccat mortaliter, quia legit minus, quam octavam partem: Item qui debet 100. ducatos, & subducit 10., non peccat mortaliter, quia subducit minus, quam octavam partem. Similia certò falsa deduci possunt in plurimis aliis materiis.

231. §. 2. Ut sciatur, an materia sit gravis vel levis, debet hæc spectari etiam absolutè, & non præcisè ex respectu ad totum, ac considerari, an in se, etiam spectatis omnibus circumstantiis, sit aliquid notabile necne, uti notant AA. communiter cum *Oried* n. 143., sic quamvis communis sententia habeat, quòd ad peccandum mortaliter in materia M. s. die festo, requiratur ommissio totius partis circiter, tamen in hoc attendi debet etiam ad partes secundum se, quòd enim partes sunt nobiliores, sed minus debet omitti, hinc qui tempore tantum utriusque Consecrationis absente à Missa, non audiret Missam, uti dictum est l. 3. p. 1. n. 667., quamvis utraque Consecratio quoad durationem, nequidem sit pars vigesima Missæ; & idem est de similibus.

232. §. 3. Aliquid esse vel non esse in se notabile, & consequenter esse materiam gravem vel levem

colligimus ex uno horum, 1. Ex repugnantia, quam habet cum natura rationali, quæ repugnantia, an sit gravis an levis, communi prudentum judicio est determinandum. 2. Ex repugnantia gravi vel levi cum charitate in Deum, proximum vel seipsum. 3. Ex Scriptura, quæ materiam gravem sæpe denotat, addendo illi comminationem mortis & damnationis æternæ. Item vix illi, qui facit. 4. Ex verbis legis, quæ sæpe exprimit obligationem gravem. 5. Ex auctoritate Ecclesiæ vel SS. PP., qui dicunt esse vel non esse obligationem gravem, spectat enim ad Dei providentiam, ut in talibus ad salutem pertinentibus non permittat errare Ecclesiam & commones ejus DD. 6. Ex communi sensu Theologorum. cui temerarium est se opponere, nisi ratio evidens cogat. 7. Ex sensu communi hominum timoratorum, etiam simplicium, inquit *Herinx* n. 46., præcipuè quando agitur de jure naturæ, quod hi cordibus suis inscriptum habent, & spiritu Dei aguntur, ut secundùm illud judicent & agant. 8. Ex fine legis vel legislatoris, si enim hic sit magni momenti, & materia aliqua multùm conducat ad illum, erit materia gravis; si leviter conducat, aut si finis ipse levis non sit magni momenti, materia erit levis. Vide *Castrop.* tr. 2. d. 1. p. 7. n. 4.

§. 4. Materia absolutè levis non substat obligationi gravi, potest tamen materia de se gravis substatere obligationi levi. Vide hoc utrumque probatum l. 1. n. 267. & 268.

§. 5. Mortale fit veniale defectu materiæ, si materia peccati sit quidem ex objecto gravis, id est, secundùm se capax obligationis sub mortali,

li, quando adest notabilis quantitas illius, quia autem hic & nunc non est nisi parva quantitas illius materiz, hinc est veniale. Ratio patet, si enim materia levis non substat obligationi gravi, ut in 233. notatum est, hoc ipso, quod materia sit levis ob defectum quantitatis requisitæ ad mortale, jam fiet veniale: Pro exemplis autem servantur dicta n. 204., ubi egimus de peccatis ex genere suo mortalibus, quæ præter materiam ex objecto gravem requirunt quantitatem notabilem. Vide etiam dicta l. 1. à n. 669.

235. Q. 43. An ex aliis etiam causis possit peccatum mortale fieri veniale. R. Affirmative, 1. Si lex, quæ prius obligabat graviter, postea obligat tantum leviter, vel ex voluntate legislatoris, vel ex mutatione legis per consuetudinem aut interpretationem secundum diversitatem circumstantiarum. 2. Ob diversum dictamen conscientiz, secundum quod aliquid prius censebatur graviter obligare, postea autem prudenter censetur obligare tantum leviter, de quo satis dictum est l. 1. De conscientia. An autem idem physicè actus, qui nunc est peccatum mortale, possit fieri peccatum veniale, Item an mortale possit à Deo remitti quoad jus ad gravem indignationem, reservato jure ad indignationem levem, sunt questiones speculativæ.

Unicum hoc dubium restat decidendum, an aliqua transgressio de se mortalis fiat venialis, eò quod committatur subito vel transeuntes, quamvis cum plena advertentia & plenè libero consensu. Videtur affirmare auctor l. belli in Gallia impressi Anno 1700. sub titulo, *Theologia moralis S. Augustini*, nam docet habitum charitatis